

המשטר הטוטליטרי בברית המועצות

- **אידיאולוגיה אחת:** האידיאולוגיה הרשמית בברית המועצות היא האידיאולוגיה הקומוניסטית סטליניסטית, היא מתבססת על התיאוריה של קרל מרקס. בברית המועצות של סטלין הייתה צריך להיות קומוניסט, כלומר, לקבל את השקפת העולם של סטלין שטוענת שברית המועצות צריכה להיות חזקה מבחינה כלכלית כדי שתוכל לעמוד מול המערב שהוא האויב המושבע של ברית המועצות. השקפת העולם הקומוניסטית שאפה לשנות את המבנה הכלכלי והחברתי במדינה, להפוך את ברית המועצות למדינה סוציאליסטית, לבטל את הבעלות הפרטית על אדמות, מפעלים ולבטל את ההון הפרטי. כדי לממש את האידיאולוגיה השתמש השלטון בטרור והגבלת זכויות האזרח.
- **מפלגה אחת:** בברית המועצות הייתה מפלגה אחת - המפלגה הקומוניסטית שבראשה עמד מנהיג אחד. כל מפלגות האופוזיציה חוסלו ונאסר להשמיע דעות שונות. המפלגה היחידה המותרת היא המפלגה הקומוניסטית. סטלין גייס חברים חדשים שנאמנים לו, הגדיל את מספר החברים במפלגה, וותיקים סולקו או נרצחו. סטלין היה השליט היחיד של המפלגה ושל המדינה. ארגון המפלגה היה היררכי, המפלגה הייתה אחראית להפצת האידיאולוגיה ולחינוך חבריה. חברי המפלגה היו חייבים לשרת את המפלגה, הם קבלו זכויות יתר אבל חויבו בציות מוחלט ודיווח קבוע.
- **כלכלה:** התוכנית הכלכלית שהגה סטלין נקראה "תוכנית החומש". תוכנית זו התבססה על האידיאולוגיה הקומוניסטית. המטרות של התוכנית היו לקדם את ברית המועצות מבחינה כלכלית, להפוך למדינה מתועשת, יצרנית ומודרנית, לחסל את הפיגור בתעשייה ובכלכלה בכלל ולאפשר למדינה שליטה מלאה בכלכלה. כל מה שנעשה מחוץ למטרות אלה, נחשב לפשע כלכלי ופוליטי. השליטה בכלכלה חיסלה את הכלכלה הפרטית, הכוונה הייתה ליצור חברה בעלת רב של מעמד פועלים, לבטל את המשקים הפרטיים ולהפוך את החקלאות למודרנית. תוכנית החומש בוצעה בתוך שימוש בטרור, בכפייה, לחץ ואיומים של המשטרה החשאית. מיליוני בני אדם עבדו בעבודות פרך, שליחים מטעם המפלגה פקחו על הפעילות במפעלים, אספו מידע על עובדים, על כמות היצור והעבירו לשלטון. מצטיינים זכו בפרסים כמו בן שהיה איסור מוחלט לשבות הסחר נקבע על ידי השלטון. שיטה זו רמסה את האזרחים אבל קדמה את המדינה.
- תוכנית החומש בחקלאות כללה רדיפה אחר איכרים בעלי אדמות פרטיות. המטרה הייתה לקדם לבטל את המשחק הפרטי וליצור קולקטיב (משק שיתופי), מי שלא שיתף פעולה הוצא להורג, הוגלה או נשלח למחנה עבודה. איכרים השיבו מלחמה באמצעות הריסת רכושם, הם שרפו את שדותיהם והתוצאה הייתה רעב המוני. כחלק מהשליטה של המדינה על הכלכלה בוטלו האיגודים המקצועיים ונאסר לשבות או להגיב בכל דרך אחרת.
- **טרור:** הטרור הוא חלק בלתי נפרד מהשלטון, הטרור הוא הדרך לשכנע את ההמונים, הטרור היה פסיכולוגי ופיזי. בכל מדינה נפרסה רשמת של מרגלים, סוכנים סמויים שעקבו אחרי האזרחים הם קיבצו בבתי ספר, במקומות עבודה ויחידות צבאיות ודיווחו על דברים חריגים. כדי להביא את כולם לציות מוחלט נערכו טיהורים. אנשים נרצחו ונעלמו בלילות חלקם זכו למשפטי ראווה. טיהורים נעשו גם בצבא האדום וגם במפלגה עצמה. המשטר הצטייר כרואה ושומע הכל.
- **שליטה על התקשורת (תעמולה):** כל אמצעי התקשורת גויסו להפצת התעמולה. כל יום דווח על פעולותיו של סטלין, הדיווחים כולם היו חיוביים, מדינות המערכת הצטיירו כאויבות מושבעות של ברית המועצות. פולחן אישיות - נועד להצדיק את סמכויות השליט ולעמידו מעל לאזרחי המדינה. סטלין הצטייר כמנהיג שלא טועה לעולם, כל הישגי ברית המועצות יוחסו לו, נכתבה היסטוריה חדשה כדי להאדיר את שמו. סופרים ואמנים שבחו אותו, הוצבו פסלים ענקיים בדמותו ברחבי ברית המועצות ובכל מקום נטלו כרזות עם דמותו. יום הולדתו של סטלין היה יום חג לאומי. פולחן האישיות אפשר לסטלין להשיג שליטה מוחלטת על ברית המועצות להיות מנהיג שעומד מעל האדם פשוט ולא כפוף לכללי השלטון.